

Minimalni uvjeti za javnu nabavu ekološke javne rasvjete i prometne signalizacije u EU

Prijedlog kriterija

Andrej Mohar
Fabio Falchi
Harald Bardenhagen

22. siječnja 2017.

Koalicija eksperata za svjetlosno onečišćenje

Članovi Europskog ureda za okoliš (EEB), www.eeb.org

NJEMAČKA

ITALIJA

SLOVENIJA

Light Pollution Experts Coalition

Members of the European Environmental Bureau (EEB), www.eeb.org

GERMANY

ITALY

SLOVENIA

Licht und Natur e.V.

D-50937 Köln,
Germany

info@licht-und-natur.eu
www.licht-und-natur.eu

President **Harald Bardenhagen**

CieloBuio

Coordinamento per la Protezione del Cielo Notturmo,
Italy

info@cielobuio.org
www.cielobuio.org

President **Fabio Falchi**

Dark-Sky Slovenia

SI-1000 Ljubljana,
Slovenia

andrej.mohar@euromix-lj.si
www.temnonebo.com

L.P. Expert **Andrej Mohar**

Prijevod s engleskog jezika: Dorian Božičević, mag. theol.

Hrvatski astronomski savez, www.astronomskisavez.hr

Naše nebo – Udruga za zaštitu noćnog neba, www.nasenebo.hr

Zagrebačka 2, HR-51550 Mali Lošinj

tajnik@astronomskisavez.hr / info@nasenebo.hr

Svjetiljke i svjetlosne instalacije mogu se smatrati ekološkim rasvjetnim tijelima u procesu javne nabave na području EU za potrebe javne rasvjete i prometne signalizacije samo ako zadovoljavaju slijedećih 12 kriterija:

1. Potrošnja energije

Rasvjetno tijelo može jedino biti smatrano ekološkim u procesu javne nabave samo ako je ciljani utrošak električne energije u jedinici lokalne samouprave manji od 15 kWh po glavi stanovnika. Ova ciljana vrijednost uključuje energetske gubitke kod prijenosa energije i sve vrste javne rasvjete (uključivo i fasadnu rasvjetu).

2. Količina plavog svjetla

Korelirana temperatura boje (CCT) svih svjetiljki mora biti jednaka ili manja od 2200 K, a emisija svjetlosti na 500nm mora biti manja od 6% od ukupnog svjetlosnog toka emitiranog u vidljivom spektru.

U slučaju prosječne rasvijetljenosti ispod 5 lx dopušteno je koristiti svjetiljke sa CCT od 2200 K do uključivo 2700 K, a svjetlosni tok na 500nm mora činiti manje od 10% od ukupne emisije u vidljivom spektru.

3. Udio svjetlosnog toka iznad horizontalne ravnine kroz svjetiljku (ULOR)

Udio svjetlosnog toka iznad horizontalne ravnine (ULOR) svih svjetiljki mora biti 0,0%. Ovo pravilo vrijedi za cijeli radni vijek svjetiljke uključujući situacije kad je svjetiljka onečišćena.

4. Zabrane

Nije dozvoljeno rasvjetljivati:

- autoceste i brze ceste uključujući njihove ulaze, izlaze ili križanja
- ceste na kojima je dozvoljen promet samo motornim vozilima
- ceste izvan naselja
- raskršća i cestovne prilaze izvan naselja

5. Udaljenost rasvjetnih stupova

Udaljenost između rasvjetnih stupova mora biti barem 3,7 puta veća od visine rasvjetnog stupa.

6. Maksimalna rasvijetljenost

Maksimalna rasvijetljenost glavnih cesta u gradovima i naseljima ne smije premašivati 0,5 cd/m².

7. Vremensko ograničenje

Za sve svjetiljke treba biti predviđeno vremensko ograničenje (redukcija potrošnje električne energije i svjetlosnog toka u kasnim satima izvan vremena maksimalnog prometnog opterećenja) koje predviđa redukciju sa 100% na 10% ili manje u slučaju adaptivnih sustava ili barem redukciju od 50% u odsutnosti adaptivne tehnologije.

8. Standardi

EN 13201 ili nacionalni standard koji je usvojen iz EN 13201 ne smije se implementirati.

9. Životni vijek

Životni vijek (MTBF – srednje vrijeme do prestanka rada) svjetiljki mora biti barem 100.000 sati ili 25 godina.

10. Energetska učinkovitost

Minimalna energetska efikasnost svjetiljki pri punoj snazi mora biti barem:

- 50 lm/W za svjetiljke sa CCT ispod 1900 K (npr. amber)
- 95 lm/W za svjetiljke sa CCT ispod 2200 K (npr. PC amber)
- 100 lm/W za svjetiljke sa CCT između 2200 K i 2700 K

Niža vrijednost energetske efikasnosti svjetiljke je dozvoljena kada je udaljenost rasvjetnih stupova odnosno odnos visina/udaljenost premašuje 6:1 ili kada je potrebno primijeniti mehaničko sjenilo kako bi se spriječilo neželjeno osvijetljavanje okolnih kuća ili prirodnog okoliša.

11. Minimalna svjetlosna iskoristivost (LOR)

Minimalno 70% svjetlosnog toka (lm) mora biti usmjereno prema cesti/ulici/nogostupu. Niža vrijednost svjetlosne iskoristivosti do najmanje 40% dozvoljena je u slijedećim slučajevima:

- uske biciklističke staze
- uske pješačke staze

12. Zaštita ljudi

Kako bi se osiguralo osnovno ljudsko pravo na san u tamnom prostoru, a što je vrlo bitno za zdrav san i odmor, maksimalna dozvoljena rasvijetljenost prozora nakon 22:00 sata (standardno vrijeme) može biti:

- 0,01 lx kad je prozor udaljen barem 20 m od rasvijetljenog javnog prostora
- 0,02 lx kad je prozor udaljen barem 10 m od rasvijetljenog javnog prostora
- 0,05 lx kad je prozor udaljen barem 5 m od rasvijetljenog javnog prostora
- 0,10 lx kad je prozor udaljen barem 2 m od rasvijetljenog javnog prostora
- 0,50 lx kad je prozor udaljen manje od 2 m od rasvijetljenog javnog prostora

Parkirališta na autocestama, brzim i drugim cestama koja koriste vozači automobila i kamiona i gdje vozači mogu spavati u svojim vozilima mogu biti rasvijetljena, ali sa slijedećim ograničenjima:

- CCT mora biti ispod 2200 K
- rasvijetljenost mora biti ispod 1lx